

*„Като истински чада на Бакхуса и
с традиции от цинични идеи за бит и бъдеще,
циганите са най-поетичния елемент на света”**

В ТРАДИЦИЯТА

В патриархално-традиционното общество, което много от циганските/ ромските групи запазват в номадския си период и в началните години на усядане, традициите господстват над човека. Те са нещо външно, неизменно, утвърдено, колективен продукт от опита на редица поколения. Важният субект в тях е не толкова личността, колкото общността. Личността е стандартна, неотличима от останалите, със стабилизирани потребности и интереси, съобразени с „хорското мнение”, с обединения авторитет на общността.

Реализацията на жената според този традиционен модел е обвързано с регламентираното ѝ поведение чрез обичайната норма, от осъществяването на общностния идеал и ценности в живота. От нея зависи продължението на рода, поддържането на дома, запазването на културата. Същевременно тя винаги носи характеристиката на “чужда”.

В този модел съществува разпределение на мъжкото и женското пространство. Мъжките и женските роли са строго разпределени. В същото време взаимно се допълват и то така, че да има една оптимална цялостна атмосфера на позитивен социално-психологически климат. Докато на мъжа принадлежи външното пространство и негово задължение е да осигурява прехраната на семейството, да “внося” в дома, то жената в пространствен план е “затворена” и “статична” и царува в дома – нейно дело са наредбата, поддържането на уюта, задържане на придобитото; раждането, отглеждането и възпитанието на децата. Тази нейна относителна статичност се сблъсква с по-голямата ѝ социална динамичност спрямо мъжа – чрез брака тя променя род, име, етнос, понякога и вяра.

Разпределението на ролите следва принципа на солидарността и взаимното допълване между мъжа и жената в семейството. Реламентирано е от точни предписания, при които основното правило е “всеки да си знае мястото”. Господството на мъжа запазва семейството и рода (името, децата, имуществото, а оттук кръвта, традицията и морала). В този смисъл бащата е абсолютен авторитет, всички му дължат уважение и подчинение.

* Табаков 1911: 397